

(liite syyskokoukseen)

TOIMINTASUUNNITELMAESITYS VUODELLE 2014

Syyskokous 21.11.2013

Jäsentiedotteet

Seura julkaisee vuoden aikana kaksi-kolme jäsentiedotetta. Jäsentiedotteissa tiedotetaan ajankohtaisista tapahtumista ja julkaistaan lyhyitä artikkeleita, matkaker-
tomuksia, kirja-arvosteluja yms. Jäsentiedotteet julkaistaan myös seuran verkko-
sivuilla.

Ekskursiot

Seura järjestää vuoden aikana 1-2 kotimaan opintoretkeä ja 1-2 ulkomaan opin-
tomatkaa. Kotimaan veneretkellä elokuussa rantaudutaan puutarhoihin teemalla
Tullisaaresta Inkooseen. Ulkomaan opintomatka suuntautuu touko-kesäkuussa
Juutinrauman alueelle Etelä-Ruotsiin ja Tanskaan.

Verkkosivut

Seuran nettisivuja ylläpidetään hallituksen nimeämän tiedotusvastaavan johdolla.

Julkaisut ja tiedotus

Puistoperinnön vaalimista ja 1900-luvun maisema-arkkitehtuuria käsittelevien jul-
kaisujen kustannuksille haetaan rahoitusta.

Kannanotot

Seura ottaa julkisuudessa kantaa puutarhataidetta koskeviin kysymyksiin sekä ar-
vokkaita puisto- ja puutarhakohteita koskeviin ajankohtaisiin suunnitelmiin.

Seminaarit ja esitelmät

Seura järjestää kevät- ja syyskokouksen yhteydessä esitelmä- ja keskustelutilai-
suuden.

Puutarha- ja maisema-arkkitehtuurisuunnitelmien arkistointi

Seura edistää aktiivisesti 1900-luvun puutarha- ja maisema-arkkitehtuurin tutki-
musaineiston kartuttamista yhteistyössä mm. Arkkitehtuurimuseon kanssa.

Apurahat

Seura pyrkii hankkimaan apurahoja maisema-arkkitehtien piirustuskokoelmien ar-
kistoinnin ja luettelointityön jatkamiseksi.

Turun paikallisosasto

Turun paikallisosasto laatii oman toimintasuunnitelmansa. Tavoitteena on myös
yhdessä järjestetty retki vuodelle 2013.

PUUTARHATAITEEN SEURA RY SAMFUNDET FÖR TRÄDGÅRDSKONST RF

PL 941, 00101 HELSINKI
www.gardenartsociety.fi/
tili: Danske Bank
FI41 8000 1770 5461 67

HALLITUS:

Mona Schalin
puheenjohtaja
040 - 532 9558
mona.schalin@jwelho.com

Julia Donner

julia.donner@jhelmsinki.fi

Gretel Hemgård

gretel.hemgard@jhemgard.fi

Maunu Häyrynen

mauhay@jutu.fi

Päivi Islander

varapuheenjohtaja
paivi.islander@jhel.fi

Outi Haavisto

outipellinen@gmail.com

Jere Saarikko

jere.saarikko@jhel.fi

Hiroko Kivirinta

hiroko.kivirinta@gmail.com

Hanna Sorsa

hanna.sorsa@gmail.com

TOIMIHENKILÖT:

Mari Soini

sihteeri
040 - 590 8946
mari.soini@jiki.fi

Minna Raassina

taloudenhoitaja
041 - 536 6890
minna.raassina@jvahanen.com

Pertti Pyhtilä

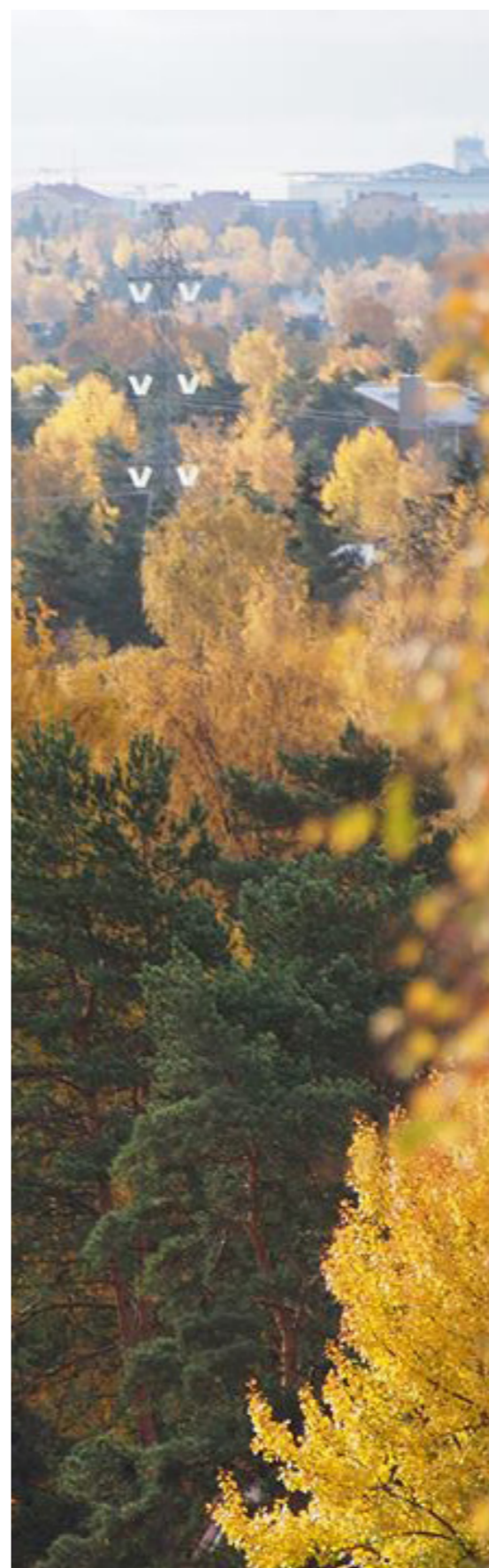
internetsivut
pyhtila@jiki.fi

Marja-Leena Niitemaa

Turun paikallisosaston
yhteyshenkilö
040 - 521 0327
maleni@jutu.fi

JÄSENTIEDOTE 3 / 2013

Kuva: M. Soini

KOKOUSKUTSU

Puutarhataiteen seuran syyskokous pidetään torstaina 21.11.2013
klo 18 alkaen Helsingissä Olympiastadionin kahvion kabinetissa
osoitteessa Paavo Nurmen tie 1.

Kokouksen jälkeen maisema-arkkitehti Matti Liski tulee kertomaan
syksyllä valmistuneesta Helsingin Eläintarhan alueen ympäristö-
historiallisesta selvityksestä.

Tervetuloa!

Kokouksen esityslista:

1. Kokouksen avaus
2. Laillisuus ja päätösvaltaisuus
3. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin sekä pöytäkirjantar-
kastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
4. Seuran toimintasuunnitelma vuodelle 2014
5. Seuran talousarvioehdotus sekä jäsenmaksun ja luotta-
mushenkilöiden palkkioiden määrääminen vuodelle 2014
6. Hallitusten jäsenten vaali erovuorossa olevien tilalle.
7. Toiminnantarkastajien ja varamiesten vaali
8. Muut kokoukselle etukäteen tehdyt esitykset
9. Kokouksen päättäminen

Jos olette kiinnostunut tehtävistä seuran hallituksessa tai seuran
toimihenkilönä, ottakaa yhteyttä puheenjohtajaan tai sihteeriin.

Lisätietoja:

Mona Schalin, p. 040 - 532 9558, mona.schalin@welho.com

Mari Soini, p. 040 - 590 8946, mari.soini@jiki.fi

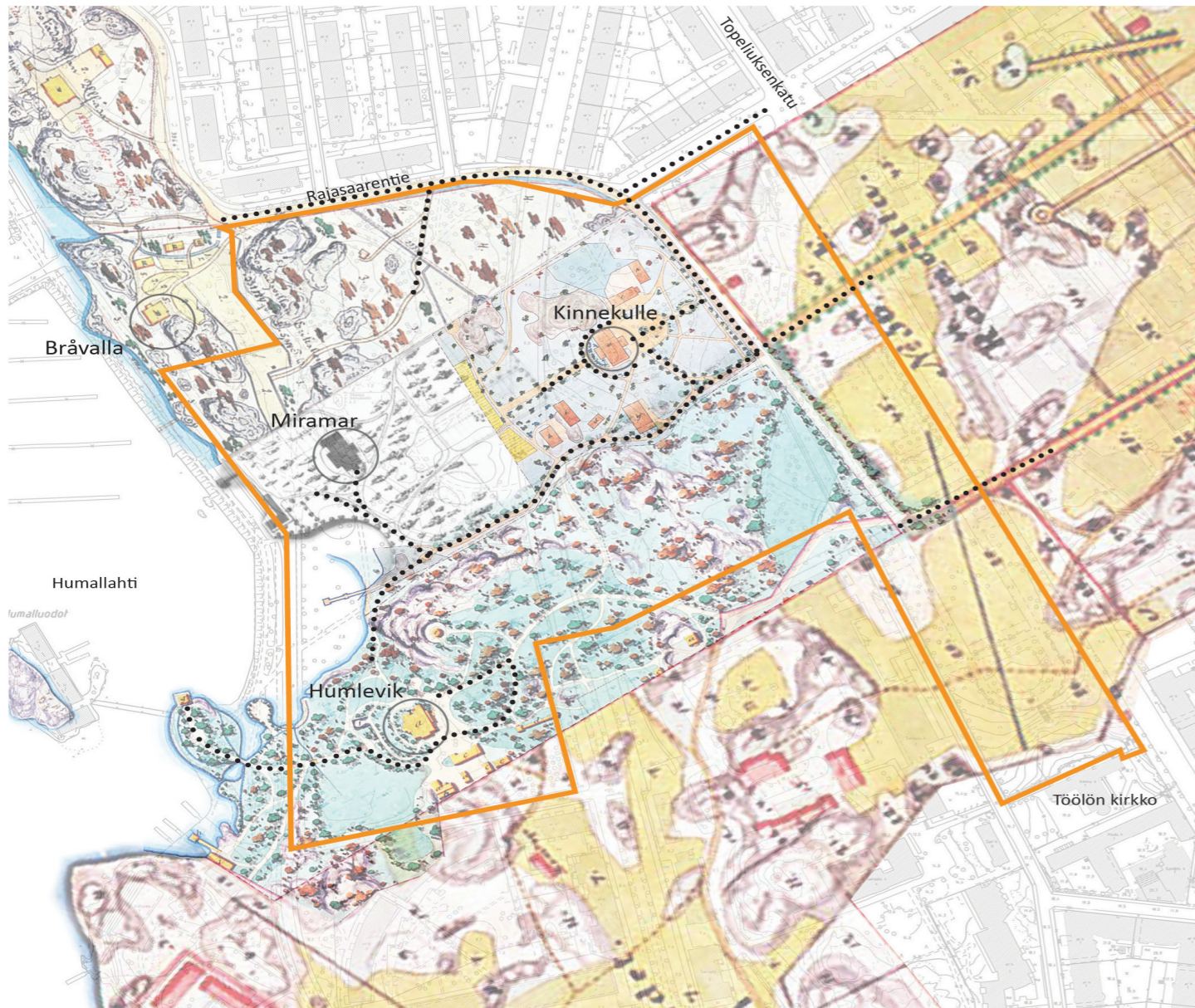
Hallituksen toimintasuunnitelmaesitys vuodelle 2014:

ks. tiedotteen s. 4.

Sibeliuksen ja Topeliuksen puistot – Taka-Töölön arvokkaat herrasmiehet

Sibeliuksen ja Topeliuksen puistot sijaitsevat vierekkäin osana pääosin 1920- ja 1930-luvuilla rakennettua Taka-Töölöä Helsingissä. Puistot liittyvät tiiviisti yhteen sijaintinsa lisäksi myös historialtaan ja sommitelmitaan. Rakennustyöt olivat vauhdikkaimmillaan 1930-luvulla, jolloin Taka-Töölön 1800-luvulta periytyvän huvila-alueen yksityiset puutarhat muutettiin yhteiseksi ulkotilaksi. Vaikka puistoilla on paljon yhteistä, ne ovat luonteeltaan ja arvoiltaan erilaisia.

Topeliuksen puisto on hyvin säilynyt ja aikaansa edustava suunnittelijan taidonnäyte 1930-luvun puistosuunnittelusta. Sen arvo on tunnustettu muun muassa Museoviraston toimesta. Liki suorakaiteen muotoisen alueen etelä- ja pohjois-päissä kohoavat mäet. Eteläosan arkkitehtoninen sommitelma on osa Töölön kirkon ympäristöä ja luo alueelle suuren osan lähialueen kaupunkikuvallisesta arvosta. Pohjoisin osa puistosta on rakennettu vapaamuotoiseen tyyliin, joka liittyy Sibeliuksen puistoon.

Kantakartan päälle koostettu esitys puistojen alueesta noin 1870- ja 1880-luvuilta. Huviloiden tonttijako ja alueen tieverkosto loivat pohjaa puistolle ja asemakaavalle (pisteviivat). Yhtenäisellä viivalla on esitetty puistojen nykyiset rajat. Kartoissa alue on esitetty aukean oloisena, mikä johtunee osin karttateknisistä syistä. Karttaan on kirjoitettu huviloiden nimet sekä nykyisten katujen ja paikkojen nimiä. Vanhat kartat HKA, Sinetti-arkistotietokanta, arkisto 270, tunnukset 34, 17, 31, 28 ja arkisto 866, nro 1478. Kantakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki.

Topeliuksen puiston pohjoisosaa muokkasi voimakkaasti Töölön kirjaston rakentaminen 1970-luvulla, mutta nyt ne muodostavat yhdessä kokonaisuuden. Puistoon liittyvien kahden julkisen rakennuksen vaikuttavuus kaupunkitilassa syntyy suurelta osin Topeliuksen puistosta. Leimallista Topeliuksen puistolle on sen monipuolinen kasvilajisto, leikatut pensasaidat ja puut, aksiaalinen sommitelma sekä laajat leikkialueet puiston keskiosissa. Valmistuessaan vuonna 1937 puisto otettiin ilolla vastaan ja sen kasvivalintoja sekä sommitelmaa kehitettiin.

Sibeliuksen puisto (vuoteen 1945 Humallahdenpuisto) on yksi Töölön suosituimmista ja arvokkaimpina pidetyistä viheralueista. Asukkaat kokevat sen Töölön kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja luonnonarvoiltaan merkittäväksi puistoksi. Sibeliuksen puisto on maisemallisesti tärkeä viheralue, jonka arvot pohjautuvat topografiaan ja puustoon. Avokalliot, koivikot, männikköiset mäet ja vanhan huvila-alueen merkit, kuten käytävät, kivijalat ja kasvillisuus luovat Sibeliuksen puistolle sen kansallisromanttiseksi tulkitun luonteen.

Mechelininkatu jakaa Sibeliuksen puiston kahteen osaan. Kadun itäpuoleisen puistonosan sommitelma pohjautuu Kinnekullen huvilan puutarhaan ja kasvillisuuteen. Sitä luonnehtivat koivikkoalueet, joita aikoinaan kuvailtiin Helsingin kauneimmaksi paikaksi. Sibeliuksen puiston länsiosa tunnetaan parhaiten vuonna 1967 puistoon sijoitetusta Sibelius-monumentista. Länsiosaan ei ole tiettävästi tehty kokonaissuunnitelmaa vaan puistonosa on rakentunut pala palalta eikä sen suunnittelu ole oikeastaan koskaan valmistunut. Siellä onkin nähtävissä monia merkkejä huvila-ajoilta. Näkyvimpänä näistä on puiston Kesäkadun puoleisessa päässä säilynyt Pauligin huvila.

Topeliuksen puisto kaavoitettiin viheralueeksi jo vuonna 1906. Asuinkortteleiksi kaavoitettu Sibeliuksen puisto taas merkittiin viheralueeksi asemakaavamuutoksella vuonna 1916. Tuolloin puistojen suunniteltiin muodostavan yhdessä laajan viheralueen. Niillä on myös oma merkityksensä Helsingin viheraluerakenteen kehittämisessä. Etenkin Sibeliuksen puistoa on pidetty osana Helsingin Keskuspuiston muuhun käyttöön otettuja osia korvaavana viheralueena. Puistot edustavat osaansa helsinkiläisten kaupunkipuistojen kehityksessä ja puistokulttuurin murrosvaihetta, jolloin puistojen käytön valvonta vähitellen vapautui. Monista muutoksista huolimatta Sibeliuksen ja Topeliuksen puistot muodostavat yhä yhteiseltä pinta-alaltaan yhden Taka-Töölön ja koko kantakaupungin alueen laajimmista viheralueista.

Puistojen kasvillisuuden monimuotoisuus ja tilarakenteen selkeys ovat vähentyneet ajan saatossa. Koska laajat osat puistoista rakennettiin lyhyen ajan sisällä, kasvillisuus on tasa-ikäistä. Puiden elinaika on vähitellen päättymässä ja toimenpiteitä vaaditaan pian, jotta vältetään laajojen puuttomien alueiden syntymiseltä. Tarpeelliset uudistamistyöt tulevat varmasti herättämään keskustelua. Kunnostustyön lähtökohtana tulisi pitää puistojen historiaa, arvoja ja ominaispiirteitä.

Sibeliuksen puiston koivikko 28.7.1979 P. Ingervon kuvaamana. Valokuva Helsingin kaupungin rakennusviraston arkisto.

Sibeliuksen ja Topeliuksen puistoihin – Taka-Töölön arvokkaihin herrasmiehiin – pääsin tutustumaan maisema-arkkitehdin tutkinnon diplomityötä tehdessäni. Helsingin kaupungin rakennusvirastossa Töölön aluesuunnittelun avuksi tarvittiin Sibeliuksen ja Topeliuksen puistojen historiaselvitys, joka toimisi myös pohjana puistojen inventoinnille ja kunnostuksen suunnittelulle. Diplomityössä tutkin Sibeliuksen ja Topeliuksen puistojen maankäyttöä, asemakaavoitusta, suunnittelua ja rakentamista. Tavoitteena oli selvittää myös puistojen rakentamisen jälkeiset muutokset, säilyneisyys ja arvot. Työ painottui historiaselvitykseen sekä puistojen arvojen ja ominaispiirteiden selvittämiseen, mutta selvityksen pohjalta tein myös puistoalueelle yleissuunnitelman. Siinä säilytetään ja palautetaan puistoille selvityksessä havaitut arvokkaat piirteet sekä huomioimaan myös nykykäytön asettamia vaatimuksia.

Diplomityöhön on koottu yksiin kansiin Sibeliuksen ja Topeliuksen puistoja koskevaa tietoa. Puistojen vaiheisiin voi tutustua Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksen kirjastossa.

Terveisiä Turusta!

Puutarhataiteen seuran Turun paikallisosasto retkeili 7.9. Somerolle. Bussikuljetuksien onnistumiseksi yhdistimme voimamme Quercuksen ja Ruissalon kasvitieteellisen puutarhan ystävien kanssa.

Retki alkoi ihailemalla maalauksellista maisemaa Häntälän notkossa. Vaihteleva maasto korkeuseroineen ja karjalaumoineen sai katsojan ihmettelemään, olemmeko Suomen maassa ollenkaan.

Seuraava kohde oli Kimalan kartano. Olimme tutustuneet sekä rakennukseen että puutarhan ennallistamissuunnitelmiin jo vuoden 2009 retkellä. Nyt tutustuimme puutarhan nykyiseen vaiheeseen kartanon isännän Pertti Toukkarin opastuksella. Dendrologit ihailivat erityisesti harvinaisia puulajeja kuten kirjovaahteraa *Acer platanoides* 'Drummondii' sekä isolehtikatsuraa.

Seuraavaksi ajoimme Härkälän kartanon kautta Kaari Utrion ja Kai Linnilän puutarhaan Somerniemelle. Saimme samalla tutustua Amanita-kustantamon puutarhaiheisiin kirjoihin sekä vastajulkaistuun kartanokirjaan.

Viimeisenä kohteena hämmästeltiin Lahden kartanoa, josta on jälleen tulossa vakituisesti asuttu koti. Sisätiloja remontoidaan alkuperäisen pohjapiirroksen mukaisiksi. Myös puutarhanhoidolla on siellä pitkät perinteet. Tiedetään, että kartanoon oli palkattu puutarhuri jo 1700-luvun lopulla. Käsittääkseni vanhaa puutarhasuunnitelmaa ei ole käytössä. Kartanon nykyinen isäntä Arne Latvus esitteli rakenteilla olevaa patsaspuistoa.

Marja-Leena Niitemaa, Turun paikallisosasto

Helsingin Kaupunkisuunnitteluviraston teettämä

Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallinen selvitys

on valmistunut. Työn yhteydessä on löytynyt muun muassa Knut Forsbergin laatima Helsingin Eläintarhan alueen alkuperäinen suunnitelma.

Selvitys on luettavissa internetissä viraston sivuilla:
http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/aos_2013-2.pdf

Ruotsissa on julkaistu syyskuussa 2013 uusi ruotsalaista puutarhataidetta ja maisema-arkkitehtuuria käsittelevä opaskirja:

Guide till svensk landskapsarkitektur

Kirjassa esitellään ensi kertaa ruotsalaisen maisema-arkkitehtuurin kokonaiskuva. Yli 200 kohdetta neljänsadan vuoden ajalta kuvaillaan valokuvien, piirustuksien ja tekstein.

Lisää tietoa ruotsalaisen Arkitetur-lehden internetsivuilta:
<http://www.arkitektur.se/bok/guide-till-svensk-landskapsarkitektur>

272 s. ISBN 978 91 86050 84 9. Boken ges ut av Arkitektur Förlag i samarbete med Formas.

Pärnu 175-vuotias kylpyläkaupunki

Pärnun kaupunki sijaitsee Riianlahden rannalla ja kaupungin halkaisee Viron pisin joki, Pärnunjoki. Joen varrelta Pullista löytyy maan vanhin asuttu paikka 11 000 vuoden takaa. Kaupunki mainitaan ensimmäisen kerran vuonna 1154 al-Idrisin maailmankartassa. Virallisena kaupun-

gin perustamisajankohtana pidetään vuotta 1251. Alku kaupungin kehitykselle oli myrskyisää, sillä eri puolilla jokea sijaitsevat Vanha-Pärnu ja Uusi-Pärnu kuuluivat eri hallitsijoiden ja uskontojen valtapiireihin. Valta ja hallitsijat vaihtuivat useaan kertaan, eivätkä vaihdot suinkaan aina tapah-

tuneet verettömästi. Pärnu oli aikoinaan vilkas kauppapaikka ja hansakaupunki.

Nykyisen kaupungin merkittävin uusi vaihe alkoi vuonna 1835, jolloin Pärnu poistettiin Venäjän linnoitettujen kaupunkien luettelosta. Silloin kaupunki pääsi laajenemaan keskiaikaisten muurien ulkopuolelle. Purettuja linnoituslaitteita ja varustuksia muutettiin puistoiksi. Vuonna 1838 avattiin ensimmäinen kylpylä, josta kehittyi legendaarinen Mudaravila, ja kylpylätoiminnan myötä alkoi myös puistojen rakentaminen. Meri, matala hiekkaranta, kesäisin lämmin uima-vesi ja terveellinen ilmasto huomattiin 1800-luvun alkupuolella tarjoavan hyvät puitteet kylpylätoimintaan. Kylpylävieraat piti saada houkutelua myös rakennusten ulkopuolelle. Vieraiden viihtymiseksi alettiin alavista rantaniityistä rakentaa moderneja puistoja. Pärnu tunnetaan nykyisin vihreänä ja terveellisenä kylpyläkaupunkina. Se on viime vuosina panostanut suurilla summilla puistoihin. Pärnu on Viron viidenneksi suurin kaupunki, jossa on noin 44 000 asukasta. Tallinnan jälkeen Pärnu on suomalaisten toiseksi suosituin vierailukohde Virossa.

Vuonna 2013 juhlittiin 175-vuotista kylpylätoimintaa. Juhlavuoden logona ja myös ihan oikeana hahmona esiintyi norsu, jonka synnystä on monta tarinaa. Kaksi puista liukumäkenä toimivaa norsua oli rannassa lapsia puoleensa vetämässä. Norsut olivat rekonstruktioita jo varhaisemalla kylpyläajalla olleista liukumäkinorsuista.

Rannapromenaad kauniina kesäpäivänä.

"Kuurordielevant", taustalla funkistyylinen Rannahotell

Rannapromenaadin suihkulähde on hauska ja virkistävä kokemus, joka tarjoaa yllätysuihkuja ja värikkäitä valoja pimeässä. Taustalla "Kuurordielevant" eli kylpyläkaupunkinorsu, rantaveteen päättävä kärsäliukumäki.

Pienessä kaupungissa ei ollut aluksi puistojen suunnitteluun ja rakentamiseen tarvittavaa osaamista. Sitä piti hankkia muualta ja projektiin kiinnitettiin vuonna 1888 Riian puistojen johtaja Georg Kuphaldt, saksalaissyntyinen maisema-arkkitehti (s.1853 Plön, Hostein – k.1938 Berliini). Vuonna 1889 Kuphaldt suunnitteli rantapuiston, joka nykyisellään on kooltaan noin 44 ha. Puisto myötäilee rantaa ja se yhdistyy bulevardilla ja puistokaduilla keskikaupunkiin, asuinalueisiin ja uimarantaan. Rannanmyötäiset promenadit ja puistokäytävät tarjoavat miellyttäviä kulkumahdollisuuksia vehreässä ympäristössä, jossa luonnonelementit ja rakennettu puisto kohtaavat. Kuphaldt tunnetaan Riian ja Pärnun lisäksi mm. Toilan ja Kadriorgin puistojen suunnitelmista ja muualla Venäjän keisarikunnan alueella Pietarin Talvipalatsin, Oranienbaumin, Nizhni-Novgorodin ja Sotshin suunnitelmista.

Pärnun puistojen isänä pidetään kaupunginjohtaja Oskar Brackmannia, joka loi taloudelliset mahdollisuudet kehittää Pärnusta vihreä, terveellinen ja houkutteleva puistokaupunki. Baltiansaksalainen Brackmann oli syntynyt Moskovan lähistöltä, mutta teki elämäntyönsä suurimmaksi osaksi Pärnussa. Hän toimi kaksi eri jaksoa (1879 -1915 ja 1918) Pärnun kaupunginjohtajana ja ehti myös olemaan Venäjän duuman jäsen. Hän ymmärsi, mitä ympäristö ja varsinkin puistot merkitsevät ihmisille. Vaikka hän käytti suuret summat rahaa kaupungin kehittämiseen ja viheralueisiin, hän jätti jälkeensä velattoman kaupungin. Se on teko, jota jälkipolvet arvostavat. Hänen jälkeensä kaupunginjohtajana vuosina 1924 -1936 toiminut Oskar Kask jatkoi samalla linjalla kylpylätoiminnan kehittämiseksi.

Rannaparkin uudistettu osa tarjoaa elämyksiä kaikille.

Nykyinen kaupunginjohtaja Toomas Kivimägi, joka vaaliliittoineen valittiin lokakuun 2013 kuntavaaleissa uudelleen kaupungin johtoon, on toistuvasti tuonut julki kylpylätoiminnan, hyvinvoinnin ja puistojen merkityksen ja kehittämisen tärkeyden taloudellisesti vaikeista ajoista huolimatta.

Jo Oskar Brackmannin aikaan 1800-luvun loppupuolella oltiin sitä mieltä, että puistoja ei pidä vain suunnitella ja tehdä ammattilaisin voimin. Puistoja tulee myös jatkuvasti hoitaa ja kehittää. Pärnussa tehtävään palkattiin kaupunginpuutarhuriksi niin ikään Riiasa toiminut Carl Friedrich Hahn. Hän toimi kaupunginpuutarhurina saman ajan kuin Brackmann kaupunginjohtajana vuodesta 1879 vuoteen 1915. Kaupunginpuutarhuri oli arvohenkilö, joka usein nähtiin kaupunginjohtajan kanssa mietiskelemässä ja keskustelemassa kaupungin kehittämisasioista. Hahnin varten rakennettiin kaupunginpuutarhurin virkatalo Riian maantien varteen. Talossa toimii nykyisin ravintola C. Fr. Hahn Pub.

1800-luvun loppupuolella rakennetut puistot ovat tulleet peruskor-

jausikään. Viime vuodet ovat olleet vilkkaita puistojen kunnostamisen vuosia. Ensimmäinen merkittävä teko oli Rannapromenaadin rakentaminen Rantapuiston, kaupunginarkkitehti Olev Siinmaan suunnitteleman funktioyhteisen Rannahotellin ja uimarannan väliin. Rantapromenaadin suunnitteli maisema-arkkitehti Kersti Lootus, ja se valmistui vuonna 2006. Työ palkittiin Viron kuntatekniikan saavutuksena. Seuraavaksi kaupunki kävi pitkään odotellun ja suunnittelun projektin kimppuun: Rantapuiston (Rannapark) keskeinen noin 9 ha:n suuruinen osa uusittiin nykyajan vaatimusten mukaiseksi. Suunnittelijana toimi maisema-arkkitehti Ülle Grishakov ja rakentajana YIT Ehitus. Uusittu puisto avattiin juhannukseksi 2010 ja sai heti suuren suosion käyttäjien keskuudessa. Kunnostus maksoi 1,4 M€. Samaan aikaan käynnistyi Vallihaudanpuiston (Vallikäär) kunnostus. Sen suunnittelusta vastasi jälleen Kersti Lootus ja rakentamisesta Merko Ehitus. Vallikäär on pätkä entisestä keskiaikaista kaupunkia kiertäneestä vallihaudasta ja linnoituslaitteesta, jonka suunnittelu oli hyvin vaativaa kulttuurihistoriallisessa ja teknillisessä mielessä. Työt tehtiin kahdessa

Syysmyrsky 29.10.2013 jätti jälkensä Vallikäärin puustoon. Tuulen nopeus 31 m/s oli liikaa vanhalle lehmukselle

jaksossa, ja puolivalmiissa puistossa pidettiin vuonna 2010 kansainväliset Hansapäivät, jotka houkuttelivat paikalle 78 hansakaupunkia ja 80 000 vierasta. Puisto maksoi 4,3 M€. Se valmistui vuonna 2011 ja jälleen työ palkittiin Viron parhaana kuntatyönä. Kaikki suuret puistoprojektit rahoitettiin EU:n rahoitustuella ja kaikissa hankkeissa oli merkittävässä roolissa kaupunginpuutarhuri Kristiina Kupper, joka kaupungin pienessä organisaatiossa hoiti ammattimaisin ottein projektien rahoitusta, suunnittelua ja rakentamista.

Vahva tuki puistoille on tullut kaupungin johdolta ja myös kaupunkilaiset ovat ottaneet hyvin omakseen kunnostetut puistot ja mm. paikallislehden lukijaañestyksessä Vallikäärin kunnostus valittiin vuoden parhaaksi teoksi. Kaupunginjohtaja Toomas Kivimägi on sanonut, että Pärnu on kylpyläkaupunki, joka edelleen panostaa kaupunkilaisten ja vieraiden viihtyvyyteen ja terveyden edistämiseen. Vuonna 2013 rakennettiin Rannapromenaadille 1,5 km pitkä kevyen liikenteen jatkoyhteys, joka yhdistää uimarannan Main kaupunginosan kerrostaloalueeseen. Ke-

Syysmyrskyn tuhojen korjuu käynnissä Vanapargissa 29.10.2013. Puisto on suojeltu, puut ovat vanhoja, mutta luonto on armoton.

vyen liikenteen reitiltä saa seurata rantaniittyä hoitavia kaupunkilehmiä. "Linnalehmad" on myös EU-projekti. Lisäksi Pärnujoen rantaan on rakenteilla kaupungin kahta siltaa yhdistävä joen molempia rantoja seuraileva kuntorata.

Pärnuun on suunnitteilla myös uusi taidepuisto. Kansainväliseen suunnittelukilpailuun saapui ehdotuksia yhteensä 73 kaikkiaan 21:stä maasta ja tulos on tarkoitus julkaista 15.11.2013.

Pärnun kaupunki on määritellyt itsensä: 1300-luvun Hansakaupunki, 1500-luvun hallintokaupunki, 1600-luvun yliopistokaupunki, 1700-luvulla kauppiaiden kaupunki, 1 800-luvun kylpyläkaupunki, 1 900-luvun Viron kesäpätkäkaupunki ja 2 000-luvun Itämeren rannan elämyskaupunki. Kaikki vuosisadat ovat jättäneet jälkensä kaupunkiin. Elämyksiin on hyvät mahdollisuudet niin historiallisessa mielessä kuin itse kokemalla. Elämyksiä tarjoaa myös luonto. Vuoden 2005 tammikuun myrsky nosti merenpinnan liki kolme metriä yli normaalitason. Vesi ulottui pitkälle ja raju tuuli kaatoi mm. Rantapuistos-

ta yli kaksisataa puuta. Itämeren yli pyyhkäisevät myrskytuulet muistuttavat ajoittain siitä, etteivät puut ole ikuisia. 29.10.2013 raju myrskytuuli (31 m/s) kaatoi kymmenittäin puita puistoista, katujen varsilta ja pihosta. Yhdenkin kadun varresta kaatui kerralla seitsemän kookasta lehmusta. Onneksi vain autoja ja rakennuksia kolhiintui ja sähköt katkeilivat. Muutama vuosi aikaisemmin pieni, mutta äänekäs poliitikkojen ja kulttuurihenkilöiden joukko esti kaupungin puiden uusimissuunnitelmien toteuttamista väittäen, että puut elävät 400 vuotta. Arboristi Teppo Suoranta on tutkinut lähes kaikki Pärnun katupuut ja myös paljon puistojen vanhoista puista. Tuulosten mukaan paljon on tehtävää, vaaralliset ja huonokuntoiset puut olisi kaadettava ja luonnollisesti olisi syytä istuttaa uusia tilalle. Mutta elämyksiä tarjoaa kaupunki myös hyvän sään aikaan. Pärnun 2,5 km pitkällä uimarannalla on laskettu yhdellä kertaa 40 000 kesäisestä merestä ja auringosta nauttivaa ihmistä! Ja kaupungin monet kylpylät tarjoavat palveluksiaan ympäri vuoden. Kylpylästä ulos astuessa onkin sitten puistossa.

teksti ja kuvat: Mikko Koivistoinen